

PRAE-ADVIEZEN

WAAROM ONDERWIJS IN DE HUISHOUDWETENSCHAP AAN DE LANDBOUWHOGESCHOOL?

De Senaat van de Landbouwhogeschool heeft voorgesteld over te gaan tot het stichten van een afdeling voor Huishoudwetenschap aan deze inrichting en van hogerhand is in principe instemming met dit plan betuigd, zodat mag worden aangenomen, dat het binnen afzienbare tijd werkelijkheid zal worden. Hoewel velen de totstandkoming van deze studierichting met enthousiasme zullen begroeten, zullen er aan de andere kant eveneens velen zijn, die tegenover het opnemen van de Huishoudwetenschap in het Nederlandse Hoger Onderwijs nog vreemd en veelal afwijzend zullen staan. De vraag of het juist is tot de instelling van deze studierichting over te gaan kan men in tweeën splitsen. In de eerste plaats kan men zich afvragen of onderwijs in de Huishoudwetenschap in de vorm van Hoger Onderwijs *kan* worden gegeven en — aangenomen dat dit kan — zal men zich in de tweede plaats de vraag moeten stellen of het *moet*.

De vraag of het *kan* heeft in de eerste plaats betrekking op de mogelijkheid om Huishoudwetenschap te onderwijzen op een peil, dat geen afbreuk doet aan de „standing” van het Nederlandse Hoger Onderwijs, zoals dat thans aan onze Universiteiten en Hogescholen wordt gegeven. M.i. is er geen redelijke grond voor deze twijfel. Evenals bijv. de Landbouwwetenschap en de Medische wetenschap zal de Huishoudwetenschap moeten zijn: de concentratie en specialisatie van een aantal fundamentele wetenschappen op een bijzondere groep van samenhangende problemen. Er is geen enkele reden om aan te nemen waarom de concentratie en specialisatie van een aantal takken van de natuurwetenschappen en de maatschappelijke wetenschappen op de problemen van gezin en huishouding tot een minder serieuze wetenschapsbeoefening aanleiding zou geven, dan wanneer zij zich richten op de agrarische problemen of op de problemen van de gezondheidstoestand van de mens.

Een practisch bewijs, dat inderdaad de mogelijkheid tot een serieuze wetenschapsbeoefening op dit terrein aanwezig is, vormt de ontwikkeling van de Huishoudwetenschap, de „Home Economics”, in Amerika. Vanzelfsprekend moet men, wanneer men vergelijkingen met Nederlandse verhoudingen wil trekken — dit geldt voor andere wetenschappen evenzeer — niet in de eerste plaats denken aan de „undergraduate” studie, de studie voor het „bachelors degree”. Voor hetgeen gedaan wordt in de opleiding voor de „masters-” en de „doctors-degree” behoeft echter geen enkele Nederlandse Universiteit of Hogeschool zich te schamen.

Dat het mogelijk is de huishoudwetenschap te onderwijzen op een peil, dat in ons Hoger Onderwijs past, betekent vanzelfsprekend nog niet, dat het wenselijk is, tot het geven van dit onderwijs over te gaan.

Het essentiële verschil tussen Lager en Middelbaar Onderwijs enerzijds en het Hoger Onderwijs anderzijds is hierin gelegen, dat het Hoger Onderwijs zich niet slechts tot taak stelt aanwezige kennis en aanwezige inzichten over te dragen, doch vooral ook de bedoeling heeft jonge mensen voor te bereiden en te oefenen in het systematisch streven naar nieuwe kennis en nieuwe inzichten. M.a.w. het Hoger Onderwijs, althans zoals wij dat in Nederland kennen, vindt zijn rechtvaardiging en zijn bestaansgrondslag in de behoefte aan wetenschappelijk onderzoek in de ruimste zin.

De behoefte aan *toegepast* wetenschappelijk onderzoek — waar het hier om gaat — ontstaat, zodra in de omstandigheden, die de verhoudingen in het betreffende levensgebied bepalen, zulke snelle en grote veranderingen optreden, dat de betrokkenen niet in staat zijn op grond van praktische ervaring de noodzakelijke aanpassing tot stand te brengen. In de plaats van of beter naast de min of meer toevallige en beperkte praktische ervaring dient dan de systematisch, opzettelijk teweeg geroepen ervaring, het wetenschappelijk onderzoek, te treden en op grond van dit wetenschappelijk onderzoek dient dan aan de betrokkenen voorlichting te worden gegeven.

De veranderingen in de omstandigheden, die de verhoudingen in het gezin en huishouding bepalen, zijn inderdaad zo omvangrijk en vinden in een zo snel tempo plaats, dat wetenschappelijk onderzoek op dit terrein niet langer gemist kan worden en dat voorlichting en Lager en Middelbaar Onderwijs van de resultaten van dit onderzoek dienen te worden door-drongen.

De bedoelde veranderingen zijn zowel van sociale, als van economische en technische aard. Taak en functie van het gezin zijn in de achter ons liggende periode sterk gewijzigd en wijzigen zich nog steeds. De materiële levens-eisen (voeding, kleding, huisvesting, enz.) in de verschillende lagen van onze bevolking zijn geheel anders dan zij enkele tientallen jaren geleden waren en in verband hiermede dient de inkomstenbesteding belangrijk anders te zijn. Vooral na de oorlog is de mogelijkheid om over huishoudelijke hulp te beschikken aanzienlijk verminderd en dit stelt aan de gezinnen in verschillende groepen van onze bevolking geheel andere eisen. Aan de andere kant heeft de verhoogde levensstandaard van de arbeidersbevolking aan gezin en huishouding nieuwe mogelijkheden gegeven, maar ook nieuwe eisen gesteld. De technische en wetenschappelijke ontwikkeling gedurende de laatste tientallen jaren heeft verschillende aspecten van de huishouding een geheel ander aanzien gegeven en zal dit in nog toenemende mate blijven doen. Niet slechts staan thans tal van materialen, machines en werktuigen ter beschikking, die vroeger ontbraken, doch ook het wetenschappelijk onderzoek van de in de huishouding gebruikte goederen heeft geheel nieuwe wegen geopend. De sociaal, economisch en technisch verantwoorde toepassing van deze nieuwe mogelijkheden vormt een vraagstuk, dat voor het grootste gedeelte nog op een oplossing wacht. Gezin en huishouding staan voor zulke ernstige aanpassingsproblemen, dat het een verspilling van geld en wat ernstiger is, een verlies van zedelijke waarden en menselijk geluk zou betekenen, wanneer men dit alles maar op zijn beloop zou laten. De wetenschap kan een belangrijke bijdrage tot de oplossing van deze problemen geven en Hoger Onderwijs in de Huishoudwetenschap moet daarom een dringende noodzaak worden geacht.

Voor een dergelijke studierichting geven thans de Landbouwhogeschool en de in Wageningen gevestigde wetenschappelijke instituten de meeste aanknopingspunten en het is daarom logisch, dat ze bij de Landbouwhogeschool een onderdak vindt.

Prof. Dr E. W. HOFSTEE.

Wageningen, Augustus 1951.